

Водночас, що жодна система управління не може функціонувати без правильної організації інформаційного забезпечення. Ось чому сучасна система господарювання потребує більш оперативної, точної та комплексної інформації щодо порядку формування джерел на відтворення основного капіталу суб'єкта господарювання та його фінансового забезпечення.

Облікова інформація повинна описувати окремі складові стратегічних позицій або бути фундаментом для визначення стратегічно важливих показників. Оскільки стратегічна характеристика та безпосередня робота з цими показниками неможлива. Крім того, облікова інформація повинна бути постійною основою для аналізу показників, які мають стратегічний характер і мати властивості надійності та релевантності. [3]

Для більш ефективного використання основних коштів підприємство може прийняти наступні заходи: введення в дію невстановленого обладнання, скорочення цілодобових і внутрішньо-змінних простоїв, підвищення коефіцієнта змінності, більш інтенсивне використання обладнання, впровадження заходів НТП, підвищення кваліфікації робочого персоналу та інше.

1. Бутинець Т. А. Основні засоби: точка зору економіста // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. - 2012. - Вип. 2 (23). – 22-36 с.

2. Кузьмін Д. Л. Основні засоби та основні фонди: порівняльний аспект // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. - Вип. 2 (23). – 148-155 с.

3. Марущак Л. Концептуальні основи формування інформаційних потоків стратегічного управлінського обліку [Електронний ресурс] / Леся Марущак, Ольга Павликівська // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2015. – Вип. 2 (13). – С. 237-244. – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15mlasuo.pdf>.

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» [Електронний ресурс] // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. – Режим доступу : «http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014».

5. Класифікація основних засобів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: «<http://fingal.com.ua/content/view/775/35/1/1/>».

6. Чорна І. О. Ефективність використання основних виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення // Формування ринкових відносин в Україні. - 2009. - №8. - С. 233-237.

Юрчук М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

КРИТИЧНА ОЦІНКА СУТНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сьогодні багато вчених-економістів схильні говорити про те, що головною причиною економічної кризи в Україні є непослідовність проведення економічних реформ, часті зміни економічного курсу та складу уряду. Безумовно, така точка зору не позбавлена об'єктивності, однак на нашу думку, сучасна економічна ситуація зумовлена як макроекономічними та політичними проблемами, так і багатьма мікроекономічними факторами. Так, не викликає сумніву той факт, що сучасний спад виробництва в Україні в основному є наслідком низької прибутковості та збитковості більшості вітчизняних підприємств.

Беззаперечно, що основним економічним чинником, який в значній мірі визначає прибутковість підприємства, є фінансовий результат підприємства. Тому однією з актуальних задач, яка стає перед керівниками підприємств, вченими та науковцями, практикуючими бухгалтерами є розроблення та впровадження способів

ефективного управління формуванням прибутку у процесі діяльності суб'єкта господарювання. Це передбачає удосконалення існуючих методів його аналізу та обліку, з урахуванням вимог національних та міжнародних стандартів, досягнень інформаційних новітніх технологій.

Кожне підприємство націлене на найефективніше використання фінансових ресурсів, що становить зміст фінансової діяльності. Від неї багато в чому залежить своєчасність та повнота фінансового забезпечення виробничо-господарської діяльності та розвитку підприємства, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання.

У науковій літературі існує безліч визначень поняття «фінансова діяльність підприємства», проте відсутність єдиного погляду щодо його трактування ускладнює організацію фінансової діяльності підприємства. Аналіз думок щодо визначення сутності фінансової діяльності підприємств довів, що найбільш поширеними є два підходи до розкриття її змісту. Низка авторів, таких, як: Л. С. Мартюшева, Л. О. Меренкова, В. І. Аранчій, М. М. Бердар, А. Г. Загородній, І. В. Зятковський, О. О. Терещенко [1, 2, 5, 6, 7, 8] визначають сутність фінансової діяльності через розкриття її функціонального призначення. В рамках даного підходу під фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання розуміється діяльність щодо фінансового забезпечення – формування та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Більш широко поняття фінансової діяльності трактується М. М. Бердаром [2], який розглядає його як діяльність щодо формування не тільки фінансових, а й економічних ресурсів з метою реалізації стратегії економічного розвитку підприємства. У визначенні І. В. Аранчія [1], поряд із функціональним призначенням, особлива увага приділяється управлінському аспекту, відповідно до якого фінансова діяльність розглядається як діяльність персоналу підприємства, направлена на прийняття найефективніших рішень з управління фінансовими ресурсами.

Незважаючи на те, що вчені даного напрямку зосереджують увагу на інструментах, вони також не заперечують функціональне призначення фінансової діяльності – фінансове забезпечення, що і є ключовою позицією при визначенні сутності досліджуваного поняття.

В результаті проведеного аналізу наукової літератури уточнено поняття «фінансова діяльність підприємства» з позиції процесного підходу. Таким чином, під фінансовою діяльністю підприємства слід розуміти цілеспрямований процес формування та ефективного використання фінансових ресурсів господарюючого суб'єкта для забезпечення його діяльності з метою досягнення поставлених цілей.

Виходячи із економічної сутності категорії «фінансова діяльність підприємства» можна сформулювати її завдання, найбільш загальним із яких є:

- облік фінансових результатів;
- фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності;
- виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками;
- мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого й соціального розвитку, збільшення власного капіталу;
- контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів;
- складання прогнозів на майбутнє;
- організація роботи фінансової служби (якщо така передбачається).

Ефективність фінансової діяльності виражається в досягнутих фінансових

результатах. Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів. У бухгалтерському обліку результати фінансової діяльності підприємства відображаються у Звіті про фінансові результати.

Головною метою фінансової діяльності будь-якого підприємства є отримання фінансового прибутку, при цьому витрачаючи як найменші затрати. Проте не завжди результатом діяльності може бути отримання прибутку, інколи витрати перевищують суму доходів і підприємство зазнає збитків [3]. Термін «фінансовий результат» широко використовується на практиці бухгалтерського обліку, проте, його тлумачення у законодавстві України не існує. Деякі автори під фінансовим результатом розуміють: грошову форму підсумків господарської діяльності організацій або інших підрозділів, виражена у прибутках або збитках (С. В. Мочерний); балансовий прибуток (або збиток) підприємства, який складається із доходу (витрат) від інших реалізацій і сум позареалізаційних доходів (витрат) (В. А. Луговий); прибуток чи збиток, отримані в результаті господарської діяльності (М. С. Пушкар).

Щоб визначити фінансовий результат підприємства бухгалтеру потрібно визначити розмір доходів та витрат за звітний період і порівняти їх між собою.

Отже, фінансовий результат – це прибуток або збиток, який отримує господарюючий суб'єкт внаслідок своєї діяльності. У національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) надані наступні визначення прибутку та збитку[4]:

- прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;
- збиток – це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Прибуток є найголовнішим джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його техніко-технологічної бази, забезпечення найрізноманітніших форм інвестування.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансовий результат (прибуток або збиток) повинен визначатися і відображатися в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності згідно з принципом нарахування та відповідності доходів та витрат, тобто визначення фінансових результатів звітного періоду необхідно зіставляти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Становлення і розвиток ринкових відносин суттєво змінюють економічне, правове та інформаційне середовище функціонування підприємницьких структур незалежно від їх фінансової діяльності та форми власності. Тому, прибуток є рушійною силою підприємницької діяльності та показником її ефективності. Він визначається як перевищення суми доходів, над сумою витрат, які були понесені для отримання цих доходів. Прибуток виступає джерелом фінансових ресурсів підприємства, держави, використовується для їх подальшого розвитку, задоволення суспільних потреб і досягнення соціально-економічного ефекту.

1. Аранчій В. І. *Фінанси підприємств : навч. посіб. / В. І. Аранчій. – К. : Професіонал. – 2004. – 304 с.*

2. Бердар М. М. *Фінанси підприємств : навчальний посібник / М. М. Бердар. – К. : ЦУЛ, 2010. – 352 с.*

3. Белоусова І. *Проблеми розвитку управлінського обліку в Україні / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – № 2. – С. 39-44*

4. *Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”*: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>